

Het leven is een Jungle

Joke De Groot *(72) woont sinds zes jaar in het bejaardencomplex, de Goodwillburgh van het Leger des Heils in Amsterdam. Hier valt zij onder een speciaal project het Pleintje, waar tien oudere voormalige dak- en thuisloze mannen en vrouwen worden opgevangen. Deze ouderen van wie veel een alcohol en/of drugsverleden hebben, zijn gehuisvest in zes benedenwoningen.

Door locatiemanager Jolanda de Krijger word ik voorgesteld aan Joke. Joke zit met een sjekkie tussen haar vingers op een bankje in de binnentuin.

Ik ben verrast omdat ik er vanuit ging dat ik een gesprek met een man zou hebben.

In mijn gedachten zijn daklozen altijd mannen en had ik mijn gesprekspartner al Dirk genoemd.

Het is Joke geworden, een fragiel uitziende vrouw met een grijs staartje en gekleed in een rood fleec vest, blauwe spijkerbroek met daaronder roze sokken in open sloffen. “Joke heeft gevraagd of het personeel bij haar in de buurt kan blijven en of de deur ook open blijft, ze vindt het erg spannend” zegt De Krijger. Ik volg Joke naar een rokerig kamertje, waar ik door haar een plaatsje voor het raam aangewezen krijg.

Het thema van mijn interview is; ‘Het leven is een Jungle’ vertel ik haar.

“Oh ja”, antwoord Joke, “heeft u ook de film Jungleboek gezien?, mooi hé?”

Mijn eerste vraag aan haar is; “Wie bent u?”

“Jannine Joke Hendrina De Groot, geboren Ruben. Buitenechtelijk hè”, antwoord zij.

Na Jokes geboorte aan het begin van de oorlog in 1940 in het Wilhelmina Gasthuis te Amsterdam, ging zij wonen in de Roggeveen. Dit is een opvangcentrum voor vrouwen, kinderen en gezinnen in nood in Amsterdam. Hier werkte haar moeder als keukenhulp. Dat was volgens Joke voor haar moeder ‘kat in het bakkie’. En Joke had daar haar eigen bed. Tot haar 13e jaar woonde ze hier.

Volgens Joke komt ze uit een gewoon gezin dat blij was met kleine dingen. Eén van de dingen die haar bij is gebleven is, dat zij een zware kokosmat geregeld vanaf drie hoog naar beneden moest zeulen om uit te kloppen. Ze heeft geen echte zusjes of broertjes, de meeste zijn half of driekwart. Haar biologische vader ontmoette de zuster van haar moeder, vond die een stuk leuker en is toen met die tante verder gegaan. Jokes moeder had vier kinderen van diverse vaders.

Haar verhaal maakt vaak sprongetjes en verschillende keren is Joke afgeleid door dingen, die buiten of binnen gebeuren. “Ik moet even naar het toilet om te controleren of er niemand op zit” zegt Joke en weg is ze. Als zij terug is, vervolgen we ons gesprek. “ja, ik heb een leuke jeugd gehad en was veel in het buitenland. Ik ging naar het buitenland omdat ik snel een taal wilde leren en bracht altijd een lepeltje als souvenir mee voor mijn moeder.”

In Zwitserland werkte Joke als hoofd van de huishouding voor een hotel in Schiers en later Parpan. Dit vond zij leuk werk omdat zij daar veel verschillende mensen ontmoette. Ook heeft Joke een seizoen druiven geplukt in Frankrijk. Met haar collega’s had ze veel plezier heeft zich regelmatig rot gelachen met hen.

Ons gesprek wordt onderbroken door een verzorgster die vraagt of alles goed gaat. “Geef ons maar wat te drinken”, zegt Joke. Het koekje dat de verzorgster aanbiedt, sla ik in eerste instantie af.

Dat vindt Joke niet leuk want ik had dat koekje wel voor het Koekiemonster kunnen aanpakken.

Het wordt mij niet duidelijk of het Koekiemonster de duiven buiten op straat zijn, waar Joke naar

wijst, of dat zij zelf het monster is, aangezien zij het koekje dat ik haar toeschuij direct in haar mond stopt.

Na haar buitenlandavonturen woonde en werkte Joke met veel plezier in de Wibautstraat. Het werk hier als typiste voor een uitzendbureau beviel haar goed. Joke fungeerde als 'graadmeter'. Als het haar niet beviel bij een baas, dan stuurde het uitzendbureau er geen nieuwe mensen naar toe. Met haar buurman kon ze het goed vinden. Samen dronken zij veel papegaaiensoep. Als ik vraag wat dat is, is zij verbaasd dat ik dat niet weet. "bier natuurlijk".

Mijn vragen waar het mis ging in haar leven omzeilt ze handig door op andere onderwerpen over te gaan of even in de kamer ernaast te kijken of we soms afgeluisterd worden.

"Hoe bevalt het hier?, vraag ik haar. 'Wie hier niet aarden kan aard nergens en als iets me niet bevalt, zeg ik het' antwoordt Joke. 'Ik heb hier mijn eigen kamer met één gezamenlijke ingang. De kamer links is van mij en de kamer rechts daar woont mijn buurman. We hebben niks met elkaar hoor, we hebben geen neukpatroon.' Ze vertelt dat haar buurman een vriendin heeft, die niet in de Goodwillburgh woont. Deze komt dan langs op haar scootmobiel. Joke maakt dan even een ommetje.

Joke kijkt naar buiten en ziet een bekende. Het is Sjoerd een huisgenoot die naar de glasbak gaat met een volle tas. "Even tellen hoeveel flessen hij weggooit met z'n 10 voor 2 voeten." Joke telt elke fles en verbaast zich erover dat Sjoerd ook kranten met 'sliertjes' in de container gooit.

'Wilt u graag mijn kamer zien?, u vist naar een uitnodiging. Mijn vloerbedekking is oranje met groene vlekjes', springt Joke weer over op een ander onderwerp. Joke staat op om te kijken of huisgenoot John soms meeluistert. Op mijn vraag of zij ooit getrouwd is geweest antwoordt Joke: "mijn moeder zei tegen me, als jij trouwt dan doe ik mijn ogen dicht. Nee, ik ben nooit getrouwd geweest, maar als John me zou vragen dan zou ik ja zeggen", vertelt Joke als ze weer binnenkomt. John had al eens een 'Joke' als vriendin. Zij was getrouwd met een man die nu nog in het huis woont en "het" niet meer kon opbrengen.

Joke brengt het gesprek verschillende keren op haar broertje die bij de Jehova's is. Dat zit haar duidelijk dwars. "M'n zus is getrouwd met Sickmann, die is een 'tapijt megoogchem', mocht u ooit iets nodig hebben zoals vitrage, dan krijgt u via mij korting hoor", vertrouwt zij mij toe.

Even later staat Joke op en gaat naar buiten want ze heeft een plastic haakje op de stoep zien liggen. En dat is zonde om daar te laten liggen. Als zij weer binnen komt verdwijnt het plastic haakje in haar blauwe boodschappentrolley.

Zij begint weer te vertellen. "Ik ben door Hennie Tinga (heilsoldate van het Leger des Heils) hier naar toe gehaald. Hiervoor zat ik op de Gastenburgh aan de Oudezijds Voorburgwal. Daar is het lang niet zo mooi als hier. Het is hier heel elite, hier is mijn eind bestemming, dat voel ik nu al. Het prettigste van het wonen hier is, dat als ik 's morgens niet op tijd ben, ik koffie op bed krijg."

Joke vraagt of ik haar mooiste bezit wil fotograferen. Dit is een houten kat die volgens haar gemaakt is door kinderen uit een arm land. Samen gaan we naar haar kamer en daar laat Joke de kat zien. Een mooie houten kat zittend op twee houten boeken. Ik vraag of Joke de kat wil vasthouden en neem een foto.

Ook neem ik een foto van haar met op de achtergrond een portret van majoor Bosshardt.

Als ik afscheid wil nemen zegt Joke dat zij iets voor mij op een papiertje wil schrijven. Zittend op het bed begint zij te schrijven. Na een paar minuten moet ik van haar gaan zitten omdat ze nerveus wordt als ik naast haar sta en zich niet kan concentreren. Ik neem even later het blaadje van haar aan en bedank Joke voor haar verhaal.

s 'Avonds haal ik het papiertje tevoorschijn en ga het op mijn gemak lezen.

Op het papiertje staat; *'Omdat ik nooit met ik begin, omzija ik de ik-vorm.*

Geertruida vond de uitdrukking Papagaaiensoep. G. Al eerder genoemd vond dat ik mooi schrijf.

Zij G. dus. Amen, geen dame achter de ramen'.

Ik voel me ontroerd en zie in gedachten Joke voor me die probeert haar verwarde gedachten voor mij helder op papier te zetten.

Geertrui Sermon-Hortensius

*gefingeerde naam

